

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

КАФЕДРА ТУРИЗМУ

СКАБАРА Р. М.

РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ

*ПРОГРАМА, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ*

для студентів першого курсу
факультету фізичної реабілітації і оздоровчої фізичної культури
спеціальності “Туризм”

(кредитно-модульна система організації навчання)

Львів 2006

Скабара Р.М. Рекреаційна географія: Програма, плани семінарських занять та методичні рекомендації для студентів першого курсу факультету ФР і ОФК ЛДІФК спеціальності "Туризм" (кредитно-модульна система організації навчання). - Львів: ПЛ ЦПД, 2006. - ? С.

У виданні вміщено навчальну програму курсу "Рекреаційна географія", який вивчається студентами першого курсу факультету фізичної реабілітації і оздоровчої фізичної культури спеціальності "Туризм" у Львівському державному інституті фізичної культури. Наведено плани семінарських занять з курсу і завдання на самостійне опрацювання, список рекомендованої літератури до кожної з тем.

Для викладачів, магістрантів, аспірантів, студентів спеціальності "Туризм".

Рекомендовано до друку

Кафедрою туризму Львівського державного інститут фізичної культури
Протокол №4 від 18.01.2006-01-02

Рецензенти:

М.І. Білецький, канд.геогр.гаук (Львівський національний університет імені Івана Франка);

М.М.Мацяк, канд.геогр. наук (Львівський національний університет імені Івана Франка).

Книжки М. М.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета навчальної дисципліни – озброїти майбутніх фахівців теоретичними знаннями та практичними навиками в сфері рекреаційної географії, які можуть бути використані у професійній діяльності фахівців з туризму.

Послідовність викладення дисципліни передбачає ознайомлення студентів з основами рекреаційної географії, розкриваються загальні закономірності розміщення природно-рекреаційних ресурсів. Узагальнюється інформація і динаміка міжнародних рекреаційних потоків в різних регіонах світу.

По завершенні вивчення даної дисципліни студенти повинні знати основні поняття і терміни рекреаційної географії, нормативно-правове регулювання рекреаційної діяльності, методи рекреаційно-географічних досліджень в Україні та світі. По завершенні вивчення дисципліни “Рекреаційна географія” студенти повинні вміти застосувати теоретичні знання на практиці, характеризувати основні рекреаційно-географічні ресурси держави та світу, користуватись методами комплексних географічних досліджень, проводити оцінку природно-ресурсного потенціалу території.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

ТЕМА 1. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ЯК НАУКА

Об'єкт і предмет рекреаційної географії. Рекреаційна географія у системі наук. Завдання і основні напрями досліджень в рекреаційній географії. Методи досліджень у рекреаційній географії. Картографічний метод у рекреаційній географії. Історія зародження і розвитку досліджень рекреаційної географії. Внесок українських учених у розвиток рекреаційної географії. Рекреаційні потреби: соціо-культурний, економічний і медико-фізіологічний аспекти. Типологія елементарних рекреаційних занять. Цикли рекреаційної діяльності. Типологія рекреаційних закладів. Рекреаційне районування.

ТЕМА 2. РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Поняття про рекреаційні ресурси. Класифікація рекреаційних ресурсів. Основні природні рекреаційні ресурси. Кліматичні ресурси, фіторесурси, водні ресурси. Культурно-історичні та соціально-економічні ресурси. Матеріально-технічна база рекреаційної галузі.

ТЕМА 3. ТЕРИТОРІАЛЬНІ РЕКРЕАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Типологія рекреаційних територій. Рекреаційна інфраструктура території. Територіальні рекреаційні системи, структура і особливості їх функціонування. Передумови та чинники територіальної організації рекреаційних систем. Вільний час, як фактор територіальної організації рекреаційних систем. Рекреаційні ресурси, як фактор територіальної організації рекреаційних систем. Стадії розвитку територіальних рекреаційних систем. Лікувальні, оздоровчо-спортивні та пізнавальні територіально-рекреаційні системи.

ТЕМА 4. РЕКРЕАЦІЙНІ РЕГІОНИ СВІТУ

Характерні риси та географія міжнародних рекреаційних потоків. Типологія рекреаційних регіонів світу за методикою Всесвітньої туристичної організації.

Рекреаційний потенціал Північної Америки. Туристичні центри США: Вашингтон, Нью-Йорк, Новий Орлеан, Лас-Вегас, Філадельфія. Курорти США: Маямі і Лос-Анжелес. Національні парки і заповідники США. Найцікавіші історико-культурні пам'ятки США і їх використання для потреб туристичної індустрії.

Найбільші туристичні центри Канади: Торонто, Оттава, Квебек-сіті, Монреаль. Природні рекреаційні ресурси Канади. Національні парки і заповідники Канади: Маунт-Робсон, Вуд-Баффало, Джаспер, Принс-Альбер та ін. Історико-культурні пам'ятки Канади. Музеї Канади і їх використання для потреб туристичної індустрії.

Рекреаційний потенціал Латинської Америки. Рекреаційний потенціал Африки. Рекреаційний потенціал Азії. Рекреаційний потенціал Тихоокеанського регіону.

Рекреаційно-географічний аналіз туристично найпривабливіших острівних систем світу.

ТЕМА 5. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ЄВРОПИ

Загальна характеристика рекреаційного потенціалу країн Європи. Географія морських курортів Європи. Середземноморські курортні територіальні рекреаційні системи. Бальнеологічні і гірськолижні курорти Європи.

Типологія гірськолижних курортів Європи за основними рекреаційними параметрами. Ринкове позиювання гірськолижних курортів Європи. Гірськолижні курорти Італії. Гірськолижні курорти Франції. Гірськолижні курорти Австрії.

Рекреаційна географія Польщі. Головні туристичні центри Польщі. Музеї під відкритим небом у Польщі і їх використання у туризмі. Середньовічні замки Польщі як історико-культурні рекреаційні ресурси.

Рекреаційне районування Угорщини. Основні туристичні центри Угорщини. Курорти Румунії.

ТЕМА 6. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Загальна характеристика рекреаційного потенціалу України. Рекреаційне районування України. Географія морських курортів України. Географія найвідоміших історико-культурних туристичних атракцій та центрів культурно-пізнавального туризму в Україні. Географія бальнеологічних курортів України. Географія найвідоміших природних туристичних атракцій та центрів екологічного і спортивного туризму.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ЯК НАУКА. РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Семінарське заняття №1

Тема: Рекреаційна географія як наука ✓

1. Об'єкт і предмет рекреаційної географії.
2. Рекреаційна географія у системі наук.
3. Завдання і основні напрями досліджень в рекреаційній географії.
4. Методи досліджень у рекреаційній географії.
5. Історія зародження і розвитку досліджень рекреаційної географії.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Картографічний метод у рекреаційній географії.
2. Внесок українських учених у розвиток рекреаційної географії.
3. Рекреаційні потреби: соціо-культурний, економічний і медико-фізіологічний аспекти.
4. Типологія елементарних рекреаційних занять.
5. Цикли рекреаційної діяльності.
6. Типологія рекреаційних закладів.
7. Рекреаційне районування.

Рекомендована література:

1. Александрова А.Ю. Международный туризм: Уч. пос. для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 464 с.
2. Багрова Л.А., Багров Н.В., Преображенский В.С. Рекреационные ресурсы (подходы к анализу понятия) // Известия АН СССР. Серия географическая. – 1977. – №2. – С.2-12.
3. Барановский М.И. Комплексы отдыха и туризма. – К.: Будівельник, 1985. – 104 с.
4. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. – К.: Палітра, 1998. – 130 С.

5. Веденин Ю.А. Динамика территориальных рекреационных систем. М., 1982. – 190 с.
6. Жданова О.М., Тучак А.М., Поляковський В.І., Котова В.І. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: Навч. Посіб. – Луцьк: Вежа, 2000. – 234 с.

Контрольні запитання:

1. Назвіть об'єкт і предмет дослідження у рекреаційній географії.
2. Які методи дослідження використовує рекреаційна географія?
3. Охарактеризуйте внесок українських вчених у розвиток рекреаційної географії.

Семінарське заняття №2

Тема: **Рекреаційні ресурси** ✓

1. Поняття про рекреаційні ресурси.
2. Класифікація рекреаційних ресурсів.
3. Основні природні рекреаційні ресурси.
4. Кліматичні ресурси, фіторесурси, водні ресурси

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Культурно-історичні та соціально-економічні ресурси.
2. Матеріально-технічна база рекреаційної галузі.

Рекомендована література:

1. Котляров Е.А. География туризма и отдыха. – М.:Мысль, 1978. – 238 С.
2. Лукьянова Л.Г. Рекреационное образование специалиста туристской отрасли// Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Знання України, 2002. – С.424-434.
3. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т. Рекреационная география. – М.:МГУ, 1981. – 208 С.

4. Мироненко Н.С., Пирожник И.И., Твердохлебов И.Т. Теоретические основы рекреационного районирования // Теоретические проблемы рекреационной географии. М. ИГАН. 1989. С.80-91.
5. Рекреационные системы / Под. ред. Н. Мироненко, М.Бочварова. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 136 с.
6. Теоретические проблемы рекреационной географии. – М.:ИГАН, 1989. – 184 С.
7. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: Навч. Посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.

Контрольні запитання:

1. Назвіть головні типи рекреаційних ресурсів.
2. Які класифікації рекреаційних ресурсів використовуються в рекреаційній географії?
3. Які ресурси належать до головних природних рекреаційних ресурсів?

МОДУЛЬ 2. ТЕРИТОРІАЛЬНІ РЕКРЕАЦІЙНІ СИСТЕМИ.

РЕКРЕАЦІЙНІ РЕГІОНИ СВІТУ

Семінарське заняття №1

Тема: Територіальні рекреаційні системи

1. Типологія рекреаційних територій.
2. Рекреаційна інфраструктура територій.
3. Територіальні рекреаційні системи, структура і особливості їх функціонування.
4. Передумови та чинники територіальної організації рекреаційних систем.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Вільний час, як фактор територіальної організації рекреаційних систем.
2. Рекреаційні ресурси, як фактор територіальної організації рекреаційних систем.

3. Стадії розвитку територіальних рекреаційних систем.
4. Лікувальні, оздоровчо-спортивні та пізнавальні територіально-рекреаційні системи.

Рекомендована література:

1. Рекреационные системы / Под. ред. Н. Мироненко, М.Бочварова. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 136 с.
2. Тімець О.Б. Краєзнавство і туризм. – К.: Знання, 1999. – 120 с.
3. Шаблій О., Шаблій З. Нові підходи до категорії рекреаційний потенціал // Проблеми регіональної політики. Львів, 1995. – С.101-109.
4. Зінко Ю., Кравчук Я., Брусак В., Гнатюк Р. Основи проектування транс'європейських природоохоронних поясів. // Економіко-, соціально-і еколого-географічні проблеми західноукраїнського прикордоння: Темат. Зб. наук. праць / Відп. ред. О.І. Шаблій. – Львів: Ред.-вид. відділ Львів. ун-ту, 1997. - С. 237-242.

Контрольні запитання:

1. Назвіть відомі вам типології рекреаційних територій.
2. Які елементи складають територіальну структуру ТРС?
3. Які стадії розвитку проходить територіальна рекреаційна система?

Семінарське заняття №2

✓Тема: Рекреаційні регіони світу

1. Характерні риси та географія міжнародних рекреаційних потоків.
2. Типологія рекреаційних регіонів світу за методикою Всесвітньої туристичної організації.
3. Рекреаційний потенціал Північної Америки.
4. Рекреаційний потенціал Латинської Америки.
5. Рекреаційний потенціал Африки.
6. Рекреаційний потенціал Азії.
7. Рекреаційний потенціал Тихоокеанського регіону.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Туристичні центри США: Вашингтон, Нью-Йорк, Новий Орлеан, Лас-Вегас, Філадельфія.
2. Курорти США: Маямі і Лос-Анжелес.
3. Національні парки і заповідники США.
4. Найцікавіші історико-культурні пам'ятки США і їх використання для потреб туристичної індустрії.
5. Найбільші туристичні центри Канади: Торонто, Оттава, Квебек-сіті, Монреаль.
6. Природні рекреаційні ресурси Канади.
7. Національні парки і заповідники Канади: Маунт-Робсон, Вуд-Баффало, Джаспер, Принс-Альбер та ін.
8. Історико-культурні пам'ятки Канади.
9. Музеї Канади і їх використання для потреб туристичної індустрії.
10. Рекреаційно-географічний аналіз туристично найпривабливіших острівних систем світу.

Рекомендована література:

1. Александрова А.Ю. Международный туризм: Уч. пос. для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 464 с.
2. Ананьев М.А. Экономика и география международного туризма. – Изд-во Московск. ун-та, 1975. – 298 с.
3. Максименко С.В. Туристська діяльність. Міжнародно-правові аспекти. – Одеса: Латстар, 2001. – 175 с.
4. Уваров В.Д., Борисов К.Г. Международные туристические организации. Справочник. – М.: Международные отношения, 1990. – 288 с.

Контрольні запитання:

1. Які критерії покладено в основу типології рекреаційних регіонів світу за методикою Всесвітньої туристичної організації?
2. Охарактеризуйте рекреаційний потенціал головних туристських макрорегіонів світу.

3. Проаналізуйте рекреаційний потенціал туристично найпривабливіших острівних систем світу.

МОДУЛЬ 3. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ЄВРОПИ.

РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Семінарське заняття №1

Тема: Рекреаційна географія Європи

1. Загальна характеристика рекреаційного потенціалу країн Європи.
2. Географія морських курортів Європи.
3. Середземноморські курортні територіальні рекреаційні системи.
4. Бальнеологічні і гірськолижні курорти Європи.
5. Ринкове позиціонування гірськолижних курортів Європи.
6. Рекреаційна географія Польщі.
7. Головні туристичні центри Польщі.
8. Музеї під відкритим небом у Польщі і їх використання у туристиці.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Типологія гірськолижних курортів Європи за основними рекреаційними параметрами.
2. Середньовічні замки Польщі як історико-культурні рекреаційні ресурси.
3. Рекреаційне районування Угорщини.
4. Основні туристичні центри Угорщини.
5. Курорти Румунії.
6. Гірськолижні курорти Італії.
7. Гірськолижні курорти Франції.
8. Гірськолижні курорти Австрії.

Рекомендована література:

1. Александрова А.Ю. Международный туризм: Уч. пос. для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 464 с.
2. Ананьев М.А. Экономика и география международного туризма. – Изд-во Московск. ун-та, 1975. – 298 с.

3. Максименко С.В. Туристська діяльність. Міжнародно-правові аспекти. – Одеса: Латстар, 2001. – 175 с.
4. Уваров В.Д., Борисов К.Г. Международные туристические организации. Справочник. – М.: Международные отношения, 1990. – 288 с.

Контрольні запитання:

1. Яке місце європейський туристський макрорегіон займає на світовому туристському ринку?
2. Назвіть туристські субрегіони Європи і їх географічні кордони.
3. Назвіть і охарактеризуйте головні морські курорти Європи.

Семінарське заняття №2

Тема: 2. Рекреаційна географія України

1. Загальна характеристика рекреаційного потенціалу України.
2. Рекреаційне районування України.
3. Географія морських курортів України.
4. Географія бальнеологічних курортів України.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Географія найвідоміших історико-культурних туристичних атракцій та центрів культурно-пізнавального туризму в Україні.
2. Географія найвідоміших природних туристичних атракцій та центрів екологічного і спортивного туризму.

Рекомендована література:

1. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: Навч. Посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.
2. Федунь О. Перспективи розвитку бальнеологічного комплексу Передкарпаття. – Вісник Львівського університету. Серія географічна 1999. Вип. 24. – С. 60-64.
3. Рожко І. Транспортна зумовленість розміщення рекреаційних закладів в Українських Карпатах. – Вісник Львівського університету. Серія географічна 1999. Вип. 24. – С.65-68.

4. Гоцул Л.Ф., Тороус О.Б. Стан та перспективи рекреаційного використання екосистем Карпатського національного природного парку // Тез. доп. наук.-прак. конф. Екологічні передумови розвитку рекреації на Гуцульщині. Яремче, 1996. – С.30-33.
5. Трохимчук С.В., Федунь О.В. Бальнеологічний комплекс Передкарпаття як провідна галузь спеціалізації // Регіональна економіка. 1997. №1. – С. 75-84.

Контрольні запитання:

Які адміністративні області України є лідерами за показниками рекреаційного потенціалу?

Які країни є головними постачальниками туристів в Україну?

Назвіть головні морські і бальнеологічні курорти України.

Підписано до друку 26.01.2006
Формат 60-84/16. Друк.офс. Гарнітура Times
Обл.вид.арк. 2,8. Тираж 100 прим.
Видруковано в поліграфічній лабораторії Центру політичних досліджень
м. Львів, вул. Університетська, 1/348а